

הזה השם

פרשת תולדות - תש"ע WWW.TASHMA.NET

פרפראות משה משה קליין

"הלויטני נא מן האדם האDEM זהה"

ممתי משתמש עשו בלשון עדינה (נא)? עשו אינו מתכוון במילה **נא** לשון של בקשה, אלא **נא** מלשון לא מבושל.

כל מהותו של עשו זה דברים לא גמורים, ולכן קרא שמו **אדום** (51) גימטריא של **נא** (51), כי **"עיף אנכי"** כשמדבר על עבودת **ה'** (**אני**), עשו **"עיף"**.

אפשר לפרש, עשו אומר **"הלויטני נא"** עשו החי בעיטה (חושך) רוצה נא (לא מבושל). יעקב שואל: **"מן האדומים?"** (עדשים טרם בישולם צבעם אדום) עשו עונה **"האדם הזה".**

זהה (17), **שבילי האדם** (51) - **נא** (51), **זהה** (17) - **טוב** (17).

גם הסימן מורה על מהותו **"ויאכל וישת ויקום וילר"**, ללא ברכה ראשונה ולא ברכת המזון. אכל, שתה, והלך.

פרשה מפורשת הרב דוד שרubi

אדם שורצה להזמין מזוזה מסופר, הולך אל הסופר ואומר לו תכין לי בבקשה יידיין! קח את הקולמוס, תסביר אותו בדיו, תכתוב מזוזה על קלף וכוכו, ובDOI שהסופר לא יוכל ליבין למה האדם פרחיב כדיורו? והרי אני סופר, וכי הוא צריך לומר לי איך כותבים מזוזה?

טשו היה הצד ההפוך שיש, הוא היה איש של חרב וקשת מלחמה וציד, כתוב במדרש שעיו לפניו את הבגדים של נמרוד,

הבדדים אלה היו בגדים מיוחדים שכשאדם היה לובש אותם כל החיים אליו בלבד והוא יוכל לתפוס אותם, את הבדדים האלה של נמרוד היה לטשו והוא נתן את הבדדים האלה לרבקה אקו כדי שתשומור לו פליהם, ואלה הם הבדדים שייעקב לבש כשהוא נכנס ל湓 ברכה יצחק, טשו נתן לאמו לשופור את הבדדים כי טשו לא ספק כלל הנשים שלו כי הוא חדש אולי הם יתנו אותו לאדם אחר כי הם היו רשומות כמווה.

טשיין שאחננו יודעים איזה ציד טוב היה טשו צריך להבין מה יצחק אמר לו ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתני יום סותי, וטה שא נא כליך תליך וקשתך וכא השדה

וכודה לי ציד, רואים שייצחק אומר לטשוizia כלים לחת בתשבייל לצד, קח קשת ומפה ותצדוק! וכי צריך לומר לאוקן של הצד איך לצד?izia כלים לחתת? זה כמו אם המשל של הסופר שאדם שורצה להזמין מזוזה יגיד לו קח קולמוס!! אולי אפשר לומר שייצחק רצה להציג לו שלא יbia לו כן הגזל אלא שיזוד ציד, אבל פדיין קשה שהוא יכול לומר לו רק תביא לי ציד, אבל מה הוא הדגיש לוizia כלים לחתת?

אלא לטשו היו בגדים מיוחדים שהוא לא היה צריך להתחפש אלא החיים היו באוטו לאלו בלבד, אם כן שאלה גדולה היא מהו השאיר את הבדדים האלה בבית ולא לקח אותם איתו לצד? אלא זה מה שAKER לו יצחק, יצחק אמר לו תדע לך טשו,

משפט שלמה הרב שלמה כהן

שבוע התקשר נתן לבני לשאול מה המצב, ובני הבטיח לו שעד סוף השבוע הוא יחזיר לו את כספו. הגיע סוף השבוע, ועוד סוף שבוע עבר ובני הציח להחזיר לננתן אלף דולר, אבל הוא חזר ודחה את מועד התשלומים של האלף השני פעם אחר פעם. כשפקעה סבלנותו של נתן הוא פנה לערב ותבע ממנו לשלם את החזוב. נגש הערב לבני, ובשיחה קקרה נאמר לו שההלוואה שהוא

המרקבה:
בני קרופט היה זקוק לכיסף, ولكن בקש מנתן, בעל הגמ"ח השכונתי, שילווה לו אלף דולר. נתן הסכים, וסוכם ביניהם שבני ייחזיר את הכסף בעוד שלושה חודשים. בעבר חדש בני נזקק לסכום נוסף, ובקש מנתן להלוואה נוספת נסופת בסך אלף דולר, הוא הבטיח להחזיר לו את שתי ההלוואות גם יחד בעוד חודשים.

נתן היה קצת מזdag מציבו של בני, ولكن ביקש ערבות להלוואה השנייה. בני שכנע את חברו הטוב צבי ערוב. נתן לא הסכים וטען שהסוכם ששולם הוא אלף שאין עליו ערבות. הלוואה המבוקשת. הגיע זמן הפירעון של שתי ההלוואות בני עדיין לא יצר קשר עם נתן. עבורי

ירדו ולאם מלאמ יאמץ ורב ישבד צעריר, זאת אופרת שיש לך שני בניים אשר ילחמו ביניהם! וכתו במדרש למה הבנים היו מתרוצצים? כי שרבכה היה עוכרת לזרד בית מדרש אחד מהילדים היה נלחם לנצח (וילקבי), וכשהיא היתה עוכרת לזרד בית פבודה זרה אז הילך השני היה נלחם לנצח (שושן).

הרי רואים כאן שפחו היה רשע כבר מהבטן! אם כן איליה הבירה שיש לאדם אם להיות צדיק או רשע?

כתה נחזק את הקושיא פוד:

כתוב בתהילים (פרק נ' נ"ז פסוק ד') "זרו רשלים קרחת תענו מבען דברי צבאי, וסבכיך רשי את הפסוק כ' - זרו רשלים קרחת, מפעי אכם הם נטושים זרים להקדוש ברוך הוא כדי שפשה פשו יותרוצצו הבנים בקרבה". זאת אופרת שרשי סבכיך שהפסוק בא לומר שיש אנשיים שכבר מהבטן אתה אומר עליהם שהם נטושים "זרים" להקדוש ברוך הוא, שהם רשלים כבר מהבטן, וקשה! כי רואים שקובעים לאדם מה הוא יהיה אם צדיק או רשע!!

כתה נחזק את הקושיא פוד:

בגמרא מסכת יומא דף כב פסוד ב' מסופר כל אלה מטבחת שהיתה צמה ביום היכירום, והרגישה חולשה כי הריחה ריח של אוכל וכיודע אשא הרה שפירחה מאכל חביבים לתת לה. באו לשאול את רביה מה לא לטשות! אמר להם רבינו תלחוו לה באוזן שהיום זה يوم כיפור. הלכו ולחשו לה באוזן זהה הוטיל היא הרגישה יותר טוב ולאأكلה, ואומרת הגמara שבסוף נולד רבוי יוחנן. טוד מספרת הגמara שהיתה פוד אשא שהרגישה חולשה כי היא הריחה מאכל ביום כיפור ובאו לפני רבוי חנינה לשאול אותו מה לא לטשות! אמר להם רבוי חנינה תלחוו לה שהיום יום כיפור. הלכו ולחשו לה זהה לא הוטיל והואأكل,

ואומרת הגמara שי יצא פמנה אדם רשע! גם מהגמara זו רואים שקובעים לאדם פוד קודם שנולד אם יהו צדיק או רשע??

כתה נביא ראייה שירק מפתה שהאדם נולד אך אפשר לדעת אם הוא צדיק או רשע, אבל גם בזאת היה קשה הרי אפילו שזה כבר אחרי הלידה, אבל בכל זאת הילך הוא עדין תינוק ואם כן איך אפשר לקורא לו צדיק או רשע?

וננה הראייה הבאה: בפרש וישב (פרק ל'ח) כתוב לגבי תמר הכללה של יהודה "יהי בעת לדתך וננה תאותים בכתנה", ורשוי סבכיך שלגבי יעקב וטעו כתוב וננה "תומים" שחקר

יצחק ורבקה התפללו שיהיו להם ילדים ואז הקדוש ברוך הוא ענה למיכילתם ותאר רבקה, אלא שרבקה לא הבינה למה יש מלחמה כי כל הזמן הבנים היו מתרוצצים בקרבה, لكن הילכה לשאול את גדולי הדור בכית המדרש של שם ועbar שיאמרו לה מה קורה! וכתו בפרשא ספир בראשית פרשת תולדות פרק כ' פסוק כ"ג שאמרו לרבקה "ויאמר ה' לה שני גוים ביבנך ושני לאקים ממיעך יהיה לך זכות בכדי שיחולו הכרחות!!

* * * * *

אם קובעים לאדם אם יהיה צדיק או רשע קודם קודם שהוא נולד?

משפט שלמה - המשך

בהתיחסותם ולשלם את החוב. חשוב לציין שבזמן שבני החזיר את האלף דולר לנタン, לא דברו כלל אודות אייזו הלוואה הוא בעצם מחזר הראשונה או השניה. לא נראה ש愧 אחד מהם חשב על חשיבות העניין, ولكن נוצר סיכון זה שהביא את נתן, בני, והערב צבי, לביה"ד.

הטענות:

נתן טוען שצבי חייב לשלם לו את אלף דולר שהסכים להיות ערבי עליון, ולענטנו עדין לא שולם. והערב טוען שהמונייא מחברו עלי הראייה, ודורש שיזוכו לו שה haloואה ששולמה הינה ההלוואה שהוא לא היה ערבי עלייה, ואם ניתן להוכיח זאת, אי אפשר לחייב אותו עכשו לשלם.

פסק-הדין:

אי אפשר לחיב את הערב לשלם לגמ"ח.
הסביר:

שאלת דומה לזה נשאל הרה"ג ר' ישראלי יעקב פיישר צצ"ל, ונאמר לו שהו מורו הוראה שרצה להסביר שהערב חייב, שמסתמא הפירעון הראשון היה של הלוואה הראשונה, וכן צצ"ל צחק על תשובה זו שאין לה שם מקור ובasis בכל חושן משפט, ומהיכי תיתן לומר כך! מבואר בחו"מ ס' פ"ג סעיף ב', במקורה שיש שתי הלוואות שעל האחת יש ערבי ועל השניה אין ערבי ו עבר זמן הפירעון של שתיהן, אם הלוואה בא לפניו אחת מהן ואומר בזמן הפירעון שהוא מתכוון לשלם עכשו את הלוואה שיש עלייה ערבי, ולא את השניה, והמלואה דורש שישלים כתע את הלוואה ללא הערב, לא שומעים ללוואה ואףלו אם אומר הוא בפירוש "לא אפרע לך כי אם חוב פלוני", אין שומעים לו, כי "עבד לווה לאיש מלואה", והמלואה יכול לקבוע לאיזו הלוואה הוא מקבל פירעון. ובובואר עוד ברם"א שאפילו אם שתק המלוואה בזמן שקבל את הכסף, הוא יוכל אח"כ לטעון כי שתק כדי שהלוואה ישלם לו, אולם דעתו באמת היתנה לקבל פירעון על הלוואה שאין עלייה ערבי. **אולם** המקה שלם אינו כ"פ פשוט, כי גם המלוואה בפירוש ה"א במתה היתנה וגם המלוואה מודים שלא היו להם כל כוונות בזמן הפירעון, ורק אח"כ כשהתברר שבני לא יכול להוכיח את הלוואה השנייה השאלה איזו הלוואה נפרעה.

וכדי לפסוק مكان נctrיך לחדר, שיש אומדנה שככל מלוואה שנתן שתי הלוואות האחת עם ערבי והשנייה ללא ערבי מסכימים לקבל פירעון של החוב ללא הערב כדי לשמור לעצמו את הכוח לגבות מהערב במקורה שהלוואה אינו יכול לשלם. וקשה לחיב את הערב מטעם אומדנה אם ידוע שלא היה למלוואה שם כוונות ומחייבות בזמן שקיבל את הפירעון.

ושמעתי ששאלת זו הובאה בפני הרה"ג ר' חיים קנייבסקי שליט"א, וטענתם הייתה שאין תשובה לשאלת זו בכלל חושן משפט, והוא ענה תוך זמן קצר שהתשובה היא בסוף סימן קל"ב בפירוש הט"ז. והמשמעות שם יראה, מעשה באחד שהיה ערבי לשני לוים החיבים לאותו מלואה, ופרט למלוואה סתם מבלי לפרט או לחשוב עבור איש מהלואים הוא משלם.

וכتب הט"ז שערב זה אינו יכול לטעון בחזרה את מה ששלם מאח משני המלואים עד שישלים גם את הלוואה השניה, או שיכתו לו המלוואה הרשאה, כלומר שהמלואה יתנו את כוחו לערב זהה כי בינהם יכולים לטעון את שני הלואים, המלוואה מכוח הלוואה אחת שלא שולמה והערב מכוח הלוואה שהוא שלם עבור הלוואה השניה.

קשה! למה צריך הרשאה מהמלואה? שהמלואה יחוליט על איזו הלוואה הוא קיבל פירעון מהערב, ויתבע את השני ומילא מי שהוא לא תבע צריך לשלם לערב. אלא בהכרח שgam המלוואה אינו יכול לטעון אף אחד מהלואים במקורה של פירעון סתום. ומכאן יש ראייה למקורה של פירעון, שאין הערב חייב לשלם כי המלוואה קיבל פירעון סתום, ולא חשב כלל לאיזו הלוואה הוא מקבל פירעון. כמו במקורה של הט"ז שהמלואה אינם יכולים לטעון אף אחד מבלי שיבוא יחד על שניהם עם הערב, הוא הדין במקורה שלם, שאין המלוואה יכול לטעון את הערב.

לצאת בפתחי עבודה זרה ומזה שאמרו לה שם ופבר יושני לאפיקים מקטיניך יקרדו" שכךן מן הפקיעים הם נפרדים זה לפרשנו וזה לתוכו, הביאור הוא שליון שחשולם נפטרו מן העולם אנו רואים שאחד צדיק ואחד רשות לנו אנו אופרים שכךן ואחד צדיק רשות אחד הוא רשות, אבל לא שהוא במניין אחד הסוף לנו אבל רק כיון שאין כבר רשות מטעמי, אלא רק כיון שאין כבר אתה בכואך! ולמה? כי היה אמור בצתאך

בזקן פטורתך!

ובאמת מה שעשנו היה מתרוץך לצאת בפתחי עבודה זרה היינו יכולם להסביר שפידתו היא קנאת ה' לשלק עבודה זרה כן הארץ, יוכל להיות שהוא היה נולד קנא בטעותה ה', אבל כל מקום שהוא

יציאתך מן העולם כל' חטא כמו המזב שבחאת לטולם כל' חטא!

אבל קשה! כי כתוב בספר דברים פרק כ"ח פסוק י"ט) "אדור אתה בכואך ואדור אתה בצתאך", ושם מה שווייך שייה אדם אדור בצתאך, כמו שהוא בשרות הפסירה

כמו שהוא היה אדור בכואך? והרי שהוא

בא לטולם הוא היה צדיק הוא היה

תינוק?!

וכരיך לומר שהביאור הוא כך: שאם אדור

אתה בצתאך הרי שאין אופרים שביאתך

ארורה גם כן, דהיינו אם ישאים נפטר

רואים שהוא רשות אנו אופרים חבל

שהיאDEM זהה הגיט לטולם בכלל! וזה

הכירוש ש"אדור אתה בכואך". ונראה

לפי זה גם כן, מה שעשנו מתרוץך

אות ולא כתוב "תאומים", ומכביר רשי' כיוון שבכננים של תמר כולם היו צדיקים אך כתוב "תאומים" בצורה מלאה, אבל ברבקה אחד היה צדיק ואחד היה רשע וכן כתוב "תוממים" וחסר אותן, וגם נדיין נראה שכתוב "ויהי בעת לדתך והנה תאומים בבננה", זאת אופרת שבעשת הלידה תפר ראתה שיש לה "תאומים" צדיקים, ותחזר השאלת איך אפשר להגיד על אדם שהוא צדיק או רשות כבר בשעת הלידה?

אלא הביאור הוא كذلك: כתוב בתורה (ספר דברים פרק כ"ח פסוק ו) "ברוך אתה בכואך וברוך אתה בצתאך", ומכביר רשי' מה הירוש ברוך אתה בכואך וברוך אתה בצתאך, שתהיה

עירוי על גבי גליה בשבת

שאלה: בלילה שבת רוזה להגיש קינה של גליה. רוזה לשפוך עליו שוקולד רותח, מהשוקולד שבתווך קדרה שהויה על הפלטה מלפני שבת. האם מותר?

הקדמה לבישול: אסור לבשל בשבת. ושיך בישול ע"י אש, וגם שיך ע"י תולדת אש. למשל, מים שנתבשלו ע"ג אש, המים הוא תולדת אש. ועכשו יש במים כח לבשל משחו אחרת, כל זמן שעדיין יד סולדת בו. מ"מ תלוי איך נתערבו המים במאכל האחרת. אם בכלי ראשון, יש בישול. ואם ע"י עירוי כלי ראשון, ג"כ יש בישול^(ט). ואם בכלי שני, מעיקר הדין אין בישול, אבל לעניין שבת מחמורים מפני "קל בישול". ואם ע"י עירוי כלי שני, דין בכלי שלישי^(ט). ואם בכלי שלישי, אין מבשל כלל^(ט).

לח שנצטן: קודם כל, צריך לברא המזียות של עשיית גלידה. בדרך כלל התהילה של עשיית גלידה הו שבל הרכיבים היו מפוסטר (פסטוריזד), בין אם עשוי עם חלב בין אם עשוי פרווה בלבד. ואח"כ נתקדר הטערכות לאת לאט, ובאמצעו הקירור צריך להניע כל הזמן כדי שלא יתקרח, עד שעשוינו גלידה. וכך גם לגבי חלב מפוסטר שדרינו מבושל וכמש"כ באנגר"מ⁽⁴⁾, ה"ה גלידה לכארה דינה כמבושל. וא"כ שיקר להרינים של "בישול אחר בישול". ולענין "בישול אחר בישול" יש חילוק בין דבר יש לדבר לה. ולגבי דבר יש אמרנן שאין בישול אחר בישול⁽⁵⁾. ולגבי דבר לה, מה' ראשונים הוא. הרשב"א סבר שגם לגבי לח שנצטן אמרנן אין בישול אחר בישול, והרא"ש (בשם רשות⁽⁶⁾) סבר שיש בישול אחר בישול בלבד. וע' בש"ע ס' שיח ס"ד שכחוב להחמיר. וגם הרמן מאמחיר שם במרקחה שנצטן למורי⁽⁷⁾. ולכן בנידון דין אף שהלידה דינה כמבושל, מ"מ דין כל לח שנצטן שיש בישול אחר בישול⁽⁸⁾, ולכן אין להקל עלורות על גלידה מכל רaison.

עורוי כלי שני: כתבנו לעיל שעורוי מכל שמי שני דיננו ככלי שלישי שאינו מבשל כלל. ולכן בדין דין יהיה מותר לשוקולד להוחה כלי אחרה (כלי שני), ומהכלי שני יוכל לערות ע"ג הגדילה^(ח).

לשאוב ע"י כה: לענין אם מותר לשאוב ע"י כף מהקדירה שעיל גבי הפלטה (כלי ראשון), ולשפוך מהכף ע"ג גליה. הוא נידון לענין הדין של כלי שאיבכה, אם נחשב ככלי שני, או שהוא כיוון שיש מהכלי ראשון דין לכלי ראשון. והוא מה' אחרים. הת"ז סבר שדיןו ככלי ראשון, ומהרי"ל סבר שדיןו ככלי שני אא"כ שהה הכף בתוך הכלי ראשון זמן-מה, והחוו"א סבר שדיןו ככלי שני אא"כ שבא מכלי ראשון שעדרין היה ע"ג האשיש^(ט). ולמיעשה ע' במ"ב שפק להחמיר בוה לכתיחילה^(ו). אבל הא שכתב המ"ב להחמיר היינו שאסור לעורות ע"ג צוון שלא מבושל כלל. אבל לעורות על גבי לח שנצטנן, ייל שיכול לצרף שיטות הרש"ב א' שסביר שבלא"ה אין בישול אחר בישול בלחה. וכן משמעות המ"ב להקל בוה לכתיחילה לשאוב מכל ראיון לעורות על לח שנצטנן, לצרף המיקולין בכלי שאיבכה עם המיקולין לגבי בישול אחר בישול בלחה^(ז). וכן בנידון דין יהוה מותר לשאוב בכף השוקולד מהכלי ראשון ו לעורות ע"ג הגלידה^(ז).

רישוק: ע' בש"ע ס' שכ"ט "השלג והברד אין מרכיבין אותה". וכך ייש לדון, שהוא אסור לשפוך שוקולד ע' ג' גליה מפני האיסור ר'יסוק. שמוד ששפוך השוקולד ע' ג' גליה, נימום מקצתה. ולא מהני אפילו ע' כל' שלישי. אבל ע' ש' שבת שמוטר לינזן קrho לח תחך מים והא ניטוח מלאלו. שכיוון שלא עשו מעשה בידים לא גרו עליו⁽³⁾. וכך לכאורה ה"ה כאן שמותר לינזן שוקולד על גליה ויודה נימום מלאלו. ולענין האיסור "וולד" וזה איני בטעה. רינו של אחר ש"ו שומות אינו מיגור רבינו זיירם⁽⁴⁾

סיבום: גילדת מפוסטר דינו כלח מבושל שנצטנן. ודין לבוי לח שנצטנן להחמיר לעונן שיש בישול אחר בישול, אבל להקל לעונן כל שアイבה. שע"י עירוי מכל' שאיבה עכשו ייש לצרף השיטות המקובלין בכלל שאיבה ליחסנה בכלי שני, בצדורו דעת הרשב"א שסביר שאין בישול אחר בישול בלבד בלה. ולכן יהיה מותר לשאוב השוקולד בכוף ולשופך ע"ג גילדת מהתקף, וכמו שמצוhor לשופך מכל' שני.⁽⁵⁾